אוהוא שהיה גדול עומד על גביו א"ל רב"

נחמן אלא מעתה עובד כוכבים וישראל

עומד על גביו הכי נמי דכשר וכי תימא

ה"נ והתניא עובד כוכבים פסול עובד כוכבים

לדעתיה דנפשיה עבד הדר אמר רב נחמן

לאו מילתא היא דאמרי דמדקא פסיל ליה

לעובד כוכבים לענין הבאה מכלל דלענין

כתיבה כשר והתניא עובד כוכבים פסול

ההיא היא היא דאמר עדי מסירה כרתי

ובעינן כתיבה לשמה יוהא ודאי עובד

כוכבים אדעתיה דנפשיה קעביד אמר רב

נחמן אומר היה ר"מ יאפי' מצאו באשפה

חתמו ונתנו לה כשר איתיביה רבא לרב

נחמן ביוכתב לה לשמה מאי לאו כתיבת

הגם לא חתימת עדים איתיביה רבא ⁹כל גם שנכתב שלא לשום אשה פסול אימא

שנחתם שלא לשום אשה פסול איתיביה

כשהוא כותבו כאילו כותבו לשמה מאי לאו

כשהוא כותבו לתורף לשמה כאילו כותבו

למופם לשמה לא כשהוא חותמו לשמה כאילו כותבו לשמה ואיבעית אימא הני

מתני' מני ר"א היא דאמר עדי מסירה כרתי

ורב יהודה אמר שמואל יוהוא ששייר מקום

התורף וכן א"ר חגא משמיה דעולא והוא

ששייר מקום התורף ור"א היא ורבי זריקא

אמר רבי יוחנן אינה תורה מאי אינה תורה

אמר רבי אבא כאן הודיעך שאין ייכח לשמה

יור"מ היא דאמר עדי חתימה כרתי והאמר

"רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן ר"א היא

אמוראי נְינהו ואליבא דר' יוחנן: **כותני'** ייהכל

כשרין להביא את הגם חוץ מחרש שומה

וקמן וסומא ועובד כוכבים הקיבל הקמן

והגדיל חרש ונתפקח סומא ונתפתח שומה

ונשתפה עובד כוכבים ונתגייר פסול אבל

פקח ונתחרש וחזר ונתפקח פתוח ונסתמא

וחזר ונתפתח שפוי ונשתמה וחזר ונשתפה

כשר זה הכלל כל שתחילתו וסופו בדעת

כשר: גמ' בשלמא יחרש שומה וקמן דלאו

פו אב ג מיי׳ פ״ג מהל׳ סמג עשין נ טור ש"ע אה"ע סי' קכג סעיף ג ד יע סיי קכג סעיף ג ד וע"ש בכ"מ ובמ"מ: ד מיי' פ"ו מהלכות גירושין הל' ו סמג עשין ג טוש"ע אה"ע קמא סעיף לא: פח המיי שם הלכה ח מוש"ע שם סעיף לנ: במ ו ז מיי׳ שם פ"ו הלכה יט סמג שם טוש"ע אה"ע סי" קמב אה"ע סי סעיף יא:

פסקי רי"ד

והוא שיהא גדול עומד על גביו. פי' ור' אלעזר הוא דאמר עדי מסירה כרחי והאי וכתב לה על כתיבת הגט קאמר ובעי׳ דליהוי לשמה וכיון דגדול עומד על גביו ואומר להן כתבוהו לשם פלוני בוגבווו. ופלונית כשר א״ל רב נחמן ישראל מעתה נכרי וישראל עומד על גביו הכי נמי דכשר וכ״ת הכי נמי אדעתא דנפשיה קעביד פי ולא מהני ביה ישראל אמר שמואל והוא ששייר מקום התורף ור' אלעזר הוא וסיפא דקתני שאין קיום הגט אלא בחותמיו . היינו עדי מסירה דרוב היינו עדי מסרות דודב גיטין נמסרין בפני החותמין: הכל כשרים וכו׳ בשלמא חרש שוטה ובעינן שיהא השליח בר דעת דומיא דשולחו וכמו שאין הקטן עושה שליח לעצמו כך אינו נעשה שליח לאחרים ואפילו למ״ד לקמן בפ׳ התקבל (סד:) דקטן זוכה לעצמו החת הוא משוח דזכיית אינו זוכה עד שיביא שתי שערות נכרי נמי לאו בר כריתה הוא ובמידי דלנפשיה לא חזי לא מצי למיעבד לאחריני אלא סומא מ"ט לא ואסיק רב יוסף הכא בחוצה לארץ עסקינן ומשום דבעי למימר בפני נכתב ובפני נחתם ולא מצי. א״ל אביי אלא מעתה פקח ונסתמא דמצי אמר הכי נמי דכשר וכ״ת הכי נמי והא קתני ונסתמא לא חזר ונתפתח לא. ה"ה דאע"ג דלא חזר ונתפתח ואיידי דקתני שפוי ונשתטה וחזר ונשתפה דמעמא דחזר וושחפה הא נמי פקח ונסתמא וחזר ווחפחה אמר רר אשי שתחלתו וסופו בדעת ולא התני כל שתחלתו וסופו סומא בר דעת הוא ואינו נכלל בכלל זה ש"מ לא נכלל בכלל ווו ש נו לא קאי האי כללא אלא אשארא בלא סומא:

עומד על גביו ניחא דקסבר רב נחמן דאיכא היכרא דכותבין לשמה ע"פ הבעל אבל בעובד כוכבים ליכא היכרא דלשמה החותמים ואמציעתה האי ולה ארישה לאכשורי כתיבת חרש בלא בהכי אבל למאי דאוקמא בגדול עומד על גביו אפי׳ עובד כוכבים

נמי אלא ודאי בלא גדול עומד על גביו מיירי וא"כ הדרא קושיא לדוכתין דהא לאו בני דעה נינהו:

עובד כוכבים לדעתיה דנפשיה קעביד. תימה לר"י דגפ׳ אין מעמידין (ע"ז דף כז.) בעי רבי יהודה מילה לשמה ואפ״ה קתני ימול ארמאי ולא אמר דלדעתיה דנפשיה הא עביד ואומר ר"י דהא דאמר דלדעתיה דנפשיה עביד היינו שעושה סתם וגבי גט סתם לאו לשמה קאי כדאמר בריש זבחים (דף ב:) משום דסתם אשה לאו לגירושין עומדת אבל מילה סחמא לשמה קיימא כדאמר בזבחים סתמן א לשמן קיימי: אימא שנחתם שלא לשם אשה. רמע״ג דסיפא קתני יתר ב

על כן ג כו' ומוקי לה בגמרא כר"א מ"מ מה שיכול לדחוק ולהעמיד כר"ת מעמיד משום דקי"ל דסתם מתני׳ ר״מ היא וא״ת והיכי קאמר שנחתם והא קתני כילד שמע קול סופרים מקרין ובגמ׳ מפרש בסופרים העשויין להתלמד דוי״ל דדרך סופרים לכתוב ולחתום גט כדי להתלמד: והוא ששייר מקום התורף. אמאי דאקשי לעיל והא לאו בני דעה נינהו אתא לשנויי: עובד כוכבים נמי דלאו בר היתרא

הוא. הוה מני למימר משום דבעינן שלוחכם בני ברית אלא ניחא ליה למימר האי טעמא דשייך אף בעבד: ממי נומלו ולמי נותנו. מכאן משמע דלריך שיכיר השליח שוהו הבעל וזו היא אשתו ושמא יש לחלק דדוקא סומא שיכול להטעותו

ויש לחוש יותר שמא יטעוהו: הוא הדין אע"ג דלא חזר ונתפתח בו'. והא דאמר ביש נוחלין (ב"ב דף קכת.) היה יודע לו עדות עד שלא נסתמא ונסתמא פסול לעדות ה שאני הכא דגבי גט ו אפי׳ אשה נאמנת ד מדע דאפילו סומא מעיקרא קאמר ◊

הכא אלא סומא אמאי לא:

בני דיעה נינהו עובד כוכבים נמי דלאו בר היתירא הוא אלא סומא אמאי לא אמר רב ששת לפי שאינו יודע ממי נומלו ולמי נותנו מתקיף לה רב יוסף היאך יסומא מותר באשתו היאך בני אדם מותרים בנשותיהם בלילה אלא במביעות עינא דקלא הכא נמי במביעות עינא דקלא אלא א"ר יוסף יהכא בחוצה לארץ עסקינן דבעי למימר בפני נכתב ובפני נחתם ולא מצי למימר א"ל אביי אלא מעתה פתוח ונסתמא דמצי אמר הכי נמי דכשר והא קתני פתוח ונסתמא וחזר ונתפתח כשר חזר ונתפתח אין לא חזר ונתפתח לא יה"ה דאף על גב דלא חזר ונתפתח ואיידי דקתני שפוי ונשתמה וחזר ונשתפה מעמא דחזר ונשתפה הא לא חזר ונשתפה לא תנא נמי פתוח ונסתמא וחזר ונתפתח אמר רב אשי דיקא נמי דקתני זה הכלל כל שתחילתו וסופו בדעת כשר ולא התני כל שתחילתו וסופו בכשרות כשר ש"מ בעו מיניה מרבי אמי שעבד מהו שיעשה שליח לקבל גם אשה מיד בעלה אמר להו מדקא פסיל ליה לעובד כוכבים מכלל

(בקדושין ד' מב.) מויקחו להם איש שה לבית אבותים אחד לוקח לכולן: לאו בר היסירא הוא. דאין להן קידושין ואין גיטין נוהגין בהם ובמידי דלנפשיה לא חזי לא מצי למיעבד שליחותה להחריני: הה לה חזר ונשתפה לה. דטעתה משום דעה הוה ולריך להיות בן דעת לעשות שליחותו: דיקה נמי. דלגבי פתוח ונסתמא לא תנא דוקא חזר ונתפתח: מדקסני סיפא כו'. אלמא היכא דטעמא משום דעה הוא בעינן תחלה וסוף אבל סומא לא הוי טעמא משום דעה ולא בעינן תחילה וסוף אלא תחילה לחודיה (א) דלא מצי למימר בפני נכתב. דאי בסומא נמי דוקא ניתני כל שתחילתו וסופו בכשרות: **מהו שיעשה שליח.** לאשה. עבד של כל אדם מהו שיעשה שליח לאשה בעלמא: **לקבל גט מיד בעלה**. ותהא מגורשת בקבלחו. וה"ה נמי להולכה דכולה חדא טעמא היא אלא כך היתה השאלה בבית המדרש: **מדקפסיל לעובד כוכבים.** במתני' בהבאה ולא תנא עבד:

והוא שהיה גדול עומד על גביו. ואומר לו כמוב לצורך פלומי. דקסבר אלא מעתה עובד בובבים וישראל עומד בו'. פי' בשלמא בלא ר"ה מתני' ר"א היא דבעי כתיבה לשמה וסיפא דקאמר שאין קיום הגט אלא בחותמיו היינו עדי מסירה דרוב גיטין נמסרין בפני

גדול על גביו: לדעתיה דנפשיה עבד. דהא גדול הוא ויש בו דעת ואע"פ שזה אומר לו כן שמא הוא גמר בלבו לשם אחר אבל קטן אין בו דעת אלא למה שזה מלווהו: לאו מילפא היא דאמרי. אלא מעתה עובד כוכבים וישראל עומד כו׳ דהוה ס"ל דפסול ודאי כשר הוא ואפילו אין ישראל עומד על גביו. וגבי חרש שוטה וקטן נמי ליתא לדרב הונא דאע"ג דאין גדול עומד על גביו נמי כשר דמתני׳ ר״מ היא דלא בעי כתיבה לשמה דדריש וכתב דהראים אחתימת עדים: **דמדקפסיל ליה** לעובד לולבים. בסיפא דמתני': לענין הבחה. לפי שחינו בתורת גיטין וקידושין ואין אדם נעשה שליח לדבר שחינו שייך בו וגבי כתיבה שייריה ש"מ דוקה קתני בהבהה ובכתיבה כשר כדקתני טעמא שאין קיום הגט אלא בחותמיו ולא איכפת לו אם נכתב שלא לשמה דאי תנא ושייר הוי ליה נמי לשיורי בסיפא: ההיא. דתניא פסול: ר"א היא דאמר עדי מסירה כרתי. וחתימת עדים אינה מן התורה הילכך וכתב לה אכתב הגט ובעינן כתיבה לשמה: והא ודאי. כי כתביה עובד כוכבים לאו לשמה הוא דעובד כוכבים אדעתא דנפשיה קעביד ומשום הכי תניא פסול: אמר רב נחמן אומר היה כו'. אתחלתא דמילתא היא וכן מסתבר דהא כבר מוקמיה רב נחמן כר"מ. ואית דגרסי והא ודאי עובד כוכבים כו׳ בלשון קושיא ופרכינן אהא דאמר רב נחמן עובד כוכבים כשר אמר רב נחמן כו' תירולה הוה: כשהוה כותבו כאילו כותבו לשמה. הכי משמע כשהוא כותב קלתו לשמה כאילו כותבו כולו לשמה אלמא לשמה בעינו: מאי לאו כשהוא כוחב לתורף לשמה כאילו כותבו לעופם לשמה. דתורף הוא עיקר: והוא ששייר. חרש שוטה וקטן: מקום החורף. וכתב בן דעת את התורף ולא בעי לאוקמא בשגדול עומד על גביו ולא לאוקמא כר"מ: אינה סורה. אין שומעין לך: כאן הודיעך. במשנתינו שולולו בכתיבת גיטין הודיעך שחין שום כח לשמה בכתיבה אלא בחתימה: והאמר רבה בר בר חנה. לעיל (דף כה:) גבי אין כוחבין במחובר ר' אלעזר היא: אמוראי. רבה בר בר חנה ורבי זריקא: בזרגבי' חוץ מחרש שוטה וקטן כו'. בגמ' מפרש לכולהו: קיבל הקטן. מיד הבעל להוליכו: והגדיל. קודם שמסרו לה: גבו' דלאו בני דעה נינהו. וגבי שליחות חיש בעינן ולא קטן דשליחות נפקא לן

ל) [לעיל ט: וש"נ],ל) לעיל ג: לקמן כו: כתובות פה, ג) [לעיל כ. וש"נ], ד) לקמן כד. וזבחים ים כן, יו) מקנק כו. [ומרט ב:], ה) בכת"י מינכן, כתובה לשמה, ו) [לעיל כת: וש"נ], ו) [שס], ב: יבמות לט: ערכין ה: מנחות לג.ז. י) חוליו לו.. יא) קדושין מא:, יב) [דברים כד], יג) [שמות יב],

תורה אור השלם בִּי יִקַּח אִישׁ אִשְּׁה
וּבְעָלָה וְהָיָה אִם לֹא תִּמְצָא חֵן בְּעֵינָיו כִּי מְצָא בָה עָרְוַת דְּבָר וְכָתֵב לְה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה מביתו:

גליון הש"ם תום' ד"ה ה"ה וכו' תדע וכו'. עי' תשונת מהרינ"ל מ"ג סי" עה:

הגהות הב"ח (A) רש"י ד"ה מדקתניסיפא וכו' תחילה לחודיה מלי כל"ל ותיבת דלח

מוסף רש"י אפילו מצאו באשפה. ולה נכתב לשם השה כלל (לקמן בו:). כל גט שנכתב שלא לשום אשה, שלא לשם האשה הואת, שנכתב לשום אחרת ששמה כשם זו, פסול. דכתיב וכתב לה לשמה (זבחים ב:). חוץ מחרש שוטה וקטן. דלאו בני דעה נינהו ואין יכולין לעשות (ל"ל ליעשות) שליח לגרשה, כדאמרינן בקדושין (מב.) דאין קטן נעשה שליח, והוא הדין להנך (לנויל ה) שמיו בהם דעת בטביעות עינא דקלא. שיתן דעתו להכירה בקול (חולין צו.).

מוסף תוספות

א. זבחים. מוס׳ הרח״ש. ב. דחיק לתרוצה כר״מ. תוס׳ הלח״ש. ג. כתב לגרש את הגדולה. תוס׳ הלח״ש. T. אלמא סנקיים. בכתיבה איירי. ה. דתחלתו יסופו בכשרות בעינא. רסכ"ל: והרי זה צריך להעיד בפני נכתב. מלירי. קיום לא בעי, ורבנן הוא קיום לא בשי, וובן דאצרוך, הכא משום עגונ[א]. לשנ"א. (ד)הקילו בו חכמים. מוס' הלא"ש. I. להביא גיטה. מוס' א גיטה. תוס' הרא"ש.